

עין משפט נר מצוה

בה א ב מיי פ"ו מהל' ערכין הלכה ח ונכריז אלפס ע"ז פקח אף שגלו:

בב ג ד מיי שם הל' י:
ל ה מיי פ"ח מהלכות עדות הלכה ג טו"ע ח"מ סימן לח:

לא ו מיי פ"כ"ב מהל' מילה הלכה ט טו"ע ח"מ סימן קכ ספיק ב:

לב ז מיי פ"ב מהלכות תמורה הלכה ב:

לג ח מיי פ"ו"ו מהל' משה"ק הלכה ו:

לד ט מיי פ"ד מהל' פסה"מ הלכה טו:

מוסף רש"י

ורבי יונה אמר אהקדשות כ"ו. ל"י יונה קשיא ד"ר יוחנן אד"ר יוחנן (ב"ב יח.). הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל. דאין אונאה להקדש, דמכר אשם תא אחיז, ואשמיטת שמואל דכי היכי דלמעיט מאונאה ימיר משמות לאו דאן מקח הוא, ויכין לנביי מקח לאו מדיי הוא, גבי חילול נמי לאו מדיי עבד (סו.). אתא ליה דשמואל. דאין דלמעיט מאונאה, לא שגא שגות לא שגא דאן משמות, דלילו גבי הדיוט אמרינן טעם, אבל בקדש לילא למכר טעם (סו.). כי אמר שמואל דיעבד. דאח אישמיט מאונאה, לא שגא דאן ולא שגא קטנה, אבל לבתחילה לא. ודבר מורה, דערק חיוב משמע (סו.). אפילו לבתחילה. ערק כל דכו משמע הלך לאתקעי אסקוריה ואפילו מדרגנן שרי ומיחיה לאכר זקן וסני. (סו.). ליערול לא תיפוך. גטולס כבדי אונאה, וקאמר דבר תמורה ואפילו כבדי אונאה תריך לעשות דמיס דבר תמורה, ולא תיפוך, דאי משכח קשיא ד"ר יוחנן אד"ר יוחנן, דלילו ליעריה לא מני למיורי און לן אונאה דממני דכרבי חסדא דפחות מכדי אונאה חזר, ממז"ר יוחנן אונאה און לן ביטול מקח יש לן, מכלל דאונאה און לן לן קאמר און ממזכיר לן און אונאה, אבל ר"ל כי מומת ליה ממזמיתין מוקי לה כדכר חסדא (ב"ב יח.). מאי אין דאין תימכר אונאה במום. דהואיל ולא חזר ליעלמה מוס מגור הוא זז ולא קדשה קדושת הנוף, ותמכר מדי זבילא דמתיא לעשר, ואט"ג דבני מפרש נקבה לעשר לא פליג ר"י דהאי בעוט מוס, התם הוא דליכא עטל עולה ענה, אבל אשם נקבה לא מניט (ע"ע י"ב).

^{הדרן ערך ביצד מערימינן}

שינויי נוסחאות

א[להקדשות ותירויהו (ש"ס) ב[ואיפוך דר"י לירשב"ל דירשב"ל לדר"י (ש"ס) ג[להא אמר לך ר' ירמיה ור' יוחנן דאור דשמואל ור' יונה (ש"ס) ד[לא צין לאר ויין לביר כ"ל (ש"ס) ה[ויחנן מניא דאלו דברים (ש"ס) ו[חזר. ל"י במאי קמפליג בדשמואל דלמר שמואל וכו' ואי"א כי"ע אית להו דשמואל ואי קא מניין לחלוט ודאי מתחיל אלס שאני הכא דאן קא מניין לחלוט, ואי ערית איתא דרבי"ע לית להו דשמואל וכו' פליגי כבדי אונאה ומתקני ר"ל אללו דברים שאין לן אונאה כדכר חסדא וכו'.

ק[מנאליס בקא"ס ק"י וכן גרים הרבנ"ס ז"ל. ופקא ס"י לא גרסינן כלל גרסת גמנין אלס כי האי לישנא אחרינא וכו' לבד, ונראה שזאת הייתה גרסת רש"י ז"ל וכן נטקור לדמוק לשון דיעבד ולנחמלה לפי פירושו וכמו שדקדקו במס' (ש"ס) ט[לא אמרין אלס דשמוי בי הוי אלס שמוי בי תלתא ואט"ג דלמי בי מנא לא הכר (ש"ס) י[אית. ל"א אמר עולא לא שט אלס דלא גטוס הקדש בשגא אלס דא שטס בשגאש אית חזר והאמר רב ספרא כ"י, וכן גרים הרבנ"ס ז"ל אלס שטאס מוסקף גלגוטות. לישנא אחרינא ללשנא קמח' (ש"ס) יא[ויחנן פנ ע"א ובשטוטות מב ע"א הני' אמר ר"ה בריה דר"י לרב פפא. יט[ל"ל היכא אמרינן יע"ב"ק יג[אומנלא דברי הכל בחר רוב דעת אולין כי ותלמא מי לא אולין (ש"ס) יז[לבטלה. ס"א דמנן המערין פחות מנן חדש ר"מ אומר מנן דמיו ותכ"א לא כלס הרי אלו וכו' (ש"ס) טז[במוס. ל"א טעמא דלמר על צהמה טמאה ועל צעלמ מוס אלס אמר על נקבה דלמאן מנו דקדושה קדושת הנוף לשגמים קדש גופא נמי מנן מנא מנא אמר רב יהודה אמר רב דלא כר"ש בן יהודה דמנא ריש גון אשגמין ד"ש אף לעולמו אית עשה תמורה (ש"ס) טז[ודחילו דברים פחותים ודאי מיתחיל (ש"ס) יז[ל"י וינה (ש"ס) יח[לא אמרין דמשלס (ש"ס) יט[אפילו אתר כי. מ"ב הדור נמקח (ש"ס) ס[מ"ב ו' נמקח (ש"ס) לא[דלמר כ"ק דערבין גבי האומר ערך פחות מנן חדש עלי טען וכו' ק מנאמי גנליין רש"י כ"י (ש"ס) כג[דמים דאין אדם מוציא דבריו לבטלה ה"י ג"כ משום בהמה שיש לו בבית קאמר, אי גמי איכרין לאקדושיה קדושת דמים (ש"ס) כד[ג"ק אבל מפרש, ל"י כרבי שמעון בן יהודה דלמר (ש"ס) כה[ל"ל שחיללו הקדש עליו (ש"ס) כז[ושחיללו דאמר שמואל כ"י (ש"ס) כז[כפולתמא דר"א ורבנן בהקדשות כ"ל (ש"ס ודא"ס)

כו:

בין אַמר בין אַמר אית לִיה דשמואל ב'ו. פרש"י ואי דקדא מיכוון לאחולי ודאי מיתחיל כלומר אס היה צדעמו לנאות ההקדש ולחללו בדמים פחותים ודאי מיתחיל אבל להכי אמר ר' שמעון בן לקיש צריך לעשות לו דמים דבר תורה משום דלאו איהו קמיכוין לחללו

דמים פחותים אלא סבר הוא שיהו

החולין שוין דמי ההקדש ורבי יוחנן סבר בכך ודאי מתכוין לחללו עכ"ל וכן נפרש משמעות הלשון כי אמר שמואל דיעבד כל' דבר שאינו מותר לעשותו לכתחלה אלא דיעבד וכגון שחיללו במתכוין צפחות משויין אבל לכתחלה כלומר דבר שמותר לכתחלה כמו שלא נתכוין לחללו על פחות משווייו אלא כסבור היה החולין שוין דמי ההקדש ונמצא שטעה לא אמר שמואל כן יס' שחולל ההקדש עליו ורבי ירמיה סבר אפילו לכתחלה כלומר דבר המותר לכתחלה כגון שלא נתכוין להפחותו משויו אמר שמואל דמחולל אבל אין לפרש כדמשמע לפוס ריהטא כי אמר שמואל דמחולל היינו דיעבד אבל לכתחלה לא דא"כ הא דלמר [משמיה] (משמע) דר' יוחנן בטול מקח יש להן לכתחלה ועוד היכי קאמר רבי ירמיה אינו לכתחלה והיכי קאמר דלונאה היינו לכתחלה ודקא קשיא לך מתניתין ו' אלו דברים הקדשות כדרב חסדא דאמר רב חסדא ו' א' אין להן אונאה אינן בתורת אונאה דאפילו פחות מכדי אונאה חזר ו' אמר עולא לא י' אמרו דאלא בשמוי בתרי אבל בשמוי בתלתא ואט"ג דאתי במאה לא הדר אינ' י' י' והאמר רב ספרא היכא י' אמר מאה בתרי ותרי כמאה הלענין עדות אבל לענין אומדנא י' י' בתר דעות אולין ותו ו' תלתא ותלתא לא אולין בתר בתרא ו' דיד הקדש על העליונה קסבר עולא צריך לעשות דמים מדבריהם וכל דרבנן אקילו בה רבנן; **בתנ'** י'הרי זו תחת עולה תחת חטאת לא אמר כלום תחת חטאת זו ותחת עולה זו תחת חטאת ותחת עולה שיש לי בבית היה לו דבריו קיימים ו' האמר על הבהמה ו' במאה ו' ועל בעלת מום הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה ימכרו ויביא בדמיהם **עולה: גמ'** אמר רב יהודה אמר רב מתני' דלא כרבי מאיר דאי כר"מ הא ו' אין אדם מוציא דבריו י' לבטלה: הרי אלו לעולה ימכרו ויביא בדמיו עולה: טעמא דבהמה במאה ובעלת מום דלא חזיין לא בעיין מומא ו' אבל מפרשי י'נקבה לאשם או לעולה בעיין מומא א"ר יהודה אמר רב מתני' דלא כר"ש דתנן ו'ר"ש אומר תימכר שלא י' במום:

ביצד מערימינן פרק חמישי תמורה

והאמר רבי ירמיה. משמיה דר' יוחנן אקרקע דחולין ורבי יונה אמר משמיה דר' יוחנן אהקדש: **אונא** אין לן ביטול מקח יש לן. אשם נתאנה יומר משמות חזר. לרבי יונה קשיא דר' יוחנן אד"ר יוחנן: איפוך. ר' יוחנן אמר צריך לעשות דמים דבר תורה ור"ש בן לקיש

אמר מדבריהם: **הניחא.** לרבי יונה דלמר אהקדשות אמר ר' יוחנן דיש להן ביטול מקח ואט"ג דכתיב' אחיו וכו"ש אקרקעות ניחא מאי דאפכת לה: אלא. לר' ירמיה אי אפכת לה קשיא דר' יוחנן אד"ר יוחנן: ר' ירמיה לא סיפוך. דודאי הכי הוא כדלמר כרישא ורבי יונה מתרין לעטמיה ומפיך לה: לא צין למר צין למר איס' לכו דשמואל ואי ו' כדקמניין לאחולי ודאי מיתחיל כלומר אס היה צדעמו לנאות ההקדש י' ולחלל דמים פחותין ודאי מיתחיל אבל להכי אמר ר"ל דר' יוחנן אד"ר יוחנן דמים דבר תורה משום דליהו לא מיכוין לחללו דמים פחותין אלא סבור שיהו החולין שוין את דמי ההקדש ור' יוחנן סבר בכך מתכוין לחללו: **ואיבעי**ס **אימא** אפילו לר' יונה לא סיפוך. להא דר' יוחנן ור"ל ואאונאה קיימי וצביטול מקח לא איירו כלל ודקא קשיא לך לריש לקיש מממני' דאלו דברים'ס לא קשיא דההיא מתרין לה ריש לקיש כדכר חסדא דאפילו פחות משמות חזר וה"ק קרא איס' את אחיז הוא כדשעירו שגות משלס פחות משמות לא משלס הא הקדש אפי' פחות מכדי אונאה חזר והיינו דבר תורה דקאמר ר"ל לעיל [פ"ח] ורבי יוחנן מוקי ליה כמשמעויה **אלל** צביטול מקח לא איירי כלל ר"י ולא תיקשי לרבי לרבי י' יוחנן ולא לרבי ירמיה: לא י' אמרו. דמשלס לו הדיוט להקדש כל האונאה אלל דשמוה צי מרי כרישא וטעו ומו הדרי תלתא ושיימויה להקדש טפי: **אלל** שיימויה סלמא. מעיקרא אפילו י' הדור צי מנא' ואמרי דקמא טעו לא דרש'ס שוא' ואפילו סלמא וסלמא. כלומר אפי' לא אמו אלל תלתא ואכמישו לתלתא קמאי יד ההקדש על העליונה ובתר כמאי אולין: **בתנ'** ו' סהס **חטאס** ו'. שיהיה חטאת עומדת לפניו: הרי אלו לעולה. משמע דמי עולה לרבי איניו גופייהו הוה עשי לאקריי הוה אמר הרי אלו עולה: **גמ' מסני'.** דקמני תחת חטאת תחת עולה לא אמר כלום דלא כר"מ דלמרט' יא' נותן דמיו כמה שהוא ראו למכר בשוק שאדם יודע שאין ערך לפחות

מצן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מזן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

הדרן ערך ביצד מערימינן

מצן חדש וגמר ואמר לשם דמיס'ס: לא צעינן מומא. לא צעיין לרעות דהא מסאכי וקיימי: י'הא מפריש נקבה כו' צעיא מומא. הואיל וחזיא להקרבת שלמים: דלא כר"ש. דלמר צב' אלו קדשים (לע"ד ע"י): המפריש נקבה לאאס תמכר שלא במוס. לישנא אחרינא קדש גופא דבעיא לרעות דלא כר"ש י'דלמאר צב' אלו קדשים [שס כ:] אף לעולמו אינו עושה תמורה אלמא לא קדיס לגופיה: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

דשמואל ואמר לר' אי דקא מכרין לבתחלה לאחולי בכך בשוה פרוטה מיתחלה שפיר אלא שאני הכא בביתני' באומר ו מחולל על זו דלא קא מכרין לאחולי בפרוטה הלכך קאמר צריך לעשות לו דמים דבר תורה: ואב"א רבי"ע לית להו דשמואל ופליגי כבדי אונאה כו': א"א שנו. דצריך לעשות לו דמים כדי שלא יתאנה הקדש אלא שלא נישום הקדש בשלשה כשאמר זו מחולל על זו אבל נשום בשלשה אינו חוזר ואין צריך לעשות לו דמים שוב: **והאמר רב ספרא היבא אביי מאה קרים בתריין.** כלומר [אם] [אין] מכחישינן מאה עשרי שני גורים חסוכין חללו שנים כאותן מאה שאין מאמינין לאלו יותר מאלו הואיל [ואין] מדיינין אותן: **אבא צענין אומרנא אוינין בחר בור דעות.** אפי"ג דנשום בשלשה לבתחלה: ותו **אפילו לא הויא א"א תלתא ותלתא.** ותלתא בתראי מטפן בשומא מי לא אולין בתר בתראי אלא עולא דאמר אבל נישום בשלשה אינו חוזר סבר לה כו' יוחנן כו': א"א. לא אמרן דצריך לעשות לו דמים שוב אלא דשמי לבתחלה בתרי אבל שמו בתלתא אפי"ג דאתאן בן מאה ומטפו לא הדר ולא אמרי' (לאהדר אמר) דהני תלת לא ליתוי עדיף שומייהו מדתרי (אלא ואי אתו אחריני ומטפו ליהדר קמי' דלא הדר כיין דשמי בתלת והאמר רב ספרא אפילו למי"ד כו': **בתנ'** דריי זו תחת חטאת או תחת עולה) ואין לו לא חטאת ולא עולה עריין לא אמר כלום: אבל אמר תחת חטאת או תחת חטאת שיש לו בביתו דבריו קיימין: **גמ' דאי ר"ס האמר אין אדם מוציא דבריו ל"בטלה.** וגמר ואמר לישום דמיו הכא נמי סבירא ליה דתימכר: **טעמא דאמר ע"ל בהמה במאה דר"ל בעלת מום.** ימכרו לאלתר בלא דעתיה משום דהא מסאכי וקיימי **אבא פריש נקבה לאשם ריעה בעיא (מומא).** קודם שתמכר: א"א אבל אמר על נקבה הרי זו לעולה קדושת הנוף לעולה ותמכר ועושה תמורה מנו הדואא לגופיה לשלמים: **ודלא כרבי שמעון בן יהודה.** דאמר לעיל בפרק אלו קדשים אף לעולה אין עושיין תמורה דלית ליה מנו לית ליה שם עולה על אמו: **הדרן ערך ביצד מערימינן**

מסורת הש"ס

א[נ"מ מ. ע"ש וסא לוחא תיבת דחולין: ב[צ"מ מ. כבודות סה. כ: קדושין יא: מעילה יד: ערכין כט., ג[נע"י מוס' לעיל דף ז ע"א ד"ה אפילו. ש"מן: ד[נע"י מוס' לעיל ז. ד"ה אפילו. ש"מן, ס[ערכין ו. ש"ס, ח[לעיל יט: ט[ויקרא כה, ט[לעיל סוטי"א, ט[ענין ערכין ה.], י[ע"ש מוס' צ"מ מ. ד"ה ומר סבין,]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלו דברים כ"ו הקדשות כ"ו כדכר חסדא דלמר רב חסדא מאי און לכן: (ב) שם וכו דאפילו לתלם וכו' צמר בתלם גי"ב בתמיס: (ג) רש"י ד"ה לא צין וכו' ואי דקמניין גי"ב עיין בתוספות דהוי פירושו על כדיעבד ועיין כ"מ דף מ לא פרש"י ק' ע"ש בתוס':

גליון הש"ס

פותני' אביר על הבהמה במאה. עיין מדרש רבה פרשת חיי שרה גבי שלשה שאלו שלא כהגון: תוס' ד"ה לא וכו' אבל טובא הובחר הקדש. עיין טורי ארן מנהלה דף כב ע"ב ד"ה אס' ובלאני שגס שס:

הגהות הגר"א

[א] גמ' דר"י עד אית ליה דשמואל ל"ג רש"י וכו"ה הניסא כ"מ: [ב] שם דר' יונה סבר עד אפילו לכתחלה ל"ג רש"י ורסמחו ואי דקמניין לחלוט ודאי מתחיל אלא הכא משום דלא קמניין לחלוט: [ג] שם דר' ל"ל יד: [ד] שם אלל מפרשי כ"י אפי"ג דלא אקדש אלל דלמי קדיש קדושת הנוף לוח דבעי מוס ואפי"ג דלמניין לעיל הקדש ומר כ"י הוא לקריב:

רבינו גרשום

בהא ניבא ר' יוחנן מדבריהם וא"א דברי תורה הא איחבר ר' יונה אביר אקדושות הא דבעי למיטרי לקריה דביטול מקח יש להן דבר תורה: ור' ירמיה אביר אקרקע. יש להן בטול מקח: ותירויהו משמיה דרבי יוחנן אביר בבבול מקח יש להן. דבר תורה: ואיפוך. דר' יוחנן דאמר מדבריהם תריך ליה כריש לקיש ודרשי לקיש כר' יוחנן ולא קשיא לך: וכו' מצית אמרת איפוך הניחא לפ"ד. לר' יוחנן דאמר הקדש יש להן ביטול מקח וכ"ש אקרקע אביטול למיכר איפוך: אלא אי' ירמיה ברשמואל דאמר שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל: דר' יונה לית אי' דשמואל. דקסבר בטול מקח יש להן ושחיללו על פרוטה היינו טפי מבטול מקח ור' ירמיה אית ליה: ואב"א לעולם. כדאמר מעיקרא דאאונאה פליגי אשאות ולא תיפך ודקא קשיא אריש אקיש פותני' אלו ודברים שאין להם אונאה הקדש סבר א"ל דאין און אונאה כדכר חסדא. דאפילו פחות מכדי אונאה חזר: א"א במאי קמפליג ר' יוחנן וריש לקיש ברשמואל לר' יוחנן דאמר אחד דשמואל כדמתרצינן איפוך. ואב"א אפילו ר"ל אית ליה

^[1] א[נ"מ מ. ע"ש וסא לוחא תיבת דחולין: ב[צ"מ מ. כבודות סה

^[2] כ: קדושין יא: מעילה יד: ערכין כט., ג[נע"י מוס' לעיל דף ז ע"א ד"ה אפילו

^[3] ש"מן: ד[נע"י מוס' לעיל ז. ד"ה אפילו

^[4] ש"מן, ס[ערכין ו. ש"ס, ח[לעיל יט: ט[ויקרא כה, ט[לעיל סוטי"א, ט[ענין ערכין ה

^[5]], י[ע"ש מוס' צ"מ מ. ד"ה ומר סבין,]